

1. Visų pirma įdomu, kiek laiko čia gyvenimi, kaip čia atsidūrei ir kitka.

Buvau tik pradėtas meilės ir santuokos vaisius dviejų jaunų Kauno aukštųjų mokyklų absolventų, inžinieriaus kelininko ir medicinos sesers, paskirtų dirbti į Klaipėdą (jaunimui paaiškinu – buvo laikai, kai baigus aukštąją į darbą skirdavo). Kaip taisyklė, jaunos mamytės gimdo savo tėviškėje, todėl mano gimimo vieta sutampa su mamos ir močiutės gimtine – Šilalės raj., Kvėdarna. Teisėtu miestelėnu tapau eidama trečiuosius metus, 1971 m., kai močiučių paauginta buvau atiduota į ikimokyklinio ugdymo sistemos glėbį. Šiandien esu išsitvirtinusi Klaipėdoje pagal visas lietuviškas tradicijas (su standartiniu moterišku nuokrypiu): auginu dukrą, pasodinau porą krūmų, su statybos leidimu išgrioviau buto sieną.

2. Kodėl Klaipėda? Kodėl ne Vilnius, ar Paryžius?

Šis klausimas ypač sudėtingas – atsakymas subjektyvus ir intuityvus – kaip paaiškinti, kodėl myli savo mamą, kodėl šypsaisi praeiviui. Ir tik dabar pastebėjau savo savybę, kad kur būdama, stengiuosi įsikurti lyg visam gyvenimui. Buvau aktyvi moksleivė, patiko mokykla, mėgau bendrauti, todėl nuolat buvau apsupta įvairių žmonių, visą paauglišką gyvenimą troškau studijuoti Klaipėdoje (rodos, taip ir neišaugau). Deja, svajonės šukės nulėmė kitą nuostabų tarpsnį - studijas Vilniuje. Užupis, Markučiai, Alumnatas, Literatų svetainė, Žemaitė, Černiachovskis, Pilies gatvė ir kitos neįsimintos kryptys, mielieji kampai, užkampėliai... Matematikos ir informatikos studijos sekėsi puikiai, todėl dar savo malonumui dirbau vaikų šokių būrelio vadove, mokiau padykusį pradinuką Vinčą. Įsigijau naujų draugų, kurie artimi iki šiol, turėjau savo būstą. Bet prisipažinsiu, kad visą tą laiką lydėjo šaltokas tremties pojūtis. Mėgaujuosi gyvenimu bendraudama su žmonėmis – kaip žinia, sudėtinga rasti naujų draugų, kai pradėdi suaugti. Be to, esame labai artimos su savo mama. Taigi, šeima, draugai, veikla – tai tie „saldainiukai“, kurie traukte traukė į Klaipėdą. Po studijų grįžau į Klaipėdą. Sėkmingai įsidarbinau tuometinėje Klaipėdos jūreivystės mokykloje, kur dirbu iki šiol. Manau, kad savo gyvenamąją vietą pasirenkau tą, kurioje jaučiuosi geriausiai – jaukiai, saugiai, kur žinau, kuria gatve važiuojant automobiliu nepakliūti į klaipėdietišką kamštį ar duobę, kur skaniausia espresso, o kur gardžiausias kąšnelis.

Savam mieste jaučiuosi kaip namie, suprantu kalbą, kuria su manimi kalbasi žmonės, galiu juokauti ir reikšti savo mintis, norisi, kad namai būtų gražūs ir tvarkingi.

3. Kuo šis miestas išskirtinis? O gal visai neišskirtinis?

Klaipėdos miestas išskirtinis savo forma, senųjų namų stiliumi, miesto ir miestiečių dvasia, kurią iš tolo jaučia ir kurios bene labiausiai pavydi kitų miestų gyventojai, ir žinoma, žuvis, vokiškų meduolių ar alaus bravoro kvapo senamiestyje ar prie krantinių. Pasiilgstu karamelės kvapo prie Jono kalnelio...

4. Kas pagirtina. Kas kelia nuotaiką, džiugina kas rytą, ar kas vakarą, ar kas naktį? Ar pastebi ką nors gero ir gražaus pačiame mieste.

Klaipėda man tarsi kamerinis orkestras, atliekantis didžiųjų kompozitorių kūrinis – siauros gatvelės, vokiško stiliaus namai, raštuotos medinės langinės, gluosniai kiemuose, jaukios kavinukės, o už kampučio – skulptūrinis katinas ar peliukas, ir visai čia pat – industrinis gaudžiantis uostas su kranų žirafomis.

Visada šventiškai nuteikia lempučių girliandomis degantys medžiai belaukiant Kalėdų ir Naujųjų metų. Beje, pastebėkite, kad Liepų g. apšvietimas tarsi nutrūksta ties savivaldybe. Puikus vaizdas iš Klaipėdos viešbučio 12-o aukšto restorano.

Moterims, avinčioms aukštakulnius batelius, ekstazę sukelia balansavimas gražiojo Klaipėdos senamiesčio akmenėliais, stengiantis, kad batelių kulniukai nepakliūtų į tarpelius, o pačios nesukluptų. Tad šiukštu – jokio šampano, jei rengiatės pasivaikščioti senamiestyje!

Rengiant unikalius išskirtinius renginius sėkmingai pritaikomos kamerinės Klaipėdos aplinkos – Etnokultūros centras, Kultūros ir komunikacijų centras, viešoji biblioteka, krantinės ar kitos. Mielai vakaročiau nemasiniame poezijos skaitymo vakarėlyje kurioje nors vyninėje ar blyninėje.

Ramiai vairuoju ir praleidžiu pėščiuosius, o Rumpiškės gatvėje visada stabteliu ir nuveju važiuojamojoje dalyje žaidžiančius vaikus. Kol nenutiko nelaimė, tėvai nemato, ką veikia jų vaikai. Reikia padėti vieni kitiems – sudrausminti tokius vaikus turėtų kiekvienas vairuotojas.

Patinka, kai šviesomis bendrauja automobilių vairuotojai. Anksti ryte važiuojant į darbą gera nuotaiką atneša draugiškas ir dėkingas autobuso mirktelėjimas didžiulėmis „akimis“, kai pagal taisyklės tiesiog sulėtinu greitį ir praleidžiu šį išvažiuoti iš sustojimo. O tik nuvažiavus į darbą susirenku draugų, kuriems nepamojavau pakeliui, skambučius.

Maži džiaugsmas įkvepia dideliems darbams.

5. O kas užkliūna ir atrodo nepriimtina, ką reikėtų keisti tobulinti. Gal net žinai kaip tai padaryti (čia irgi kiek galima plačiau). Galima lyginti su kitais Lietuvos, ar užsienio šalių miestais.

Klaipėdos ir aplinkinių miestelių demoso rojus – Akropolis, užtat visa kita miesto dalis laisva tiems, kurie nori ir kitaip praleisti laisvalaikį.

Iš tiesų neramina daugumos miestiečių gigantomanija, o gal veikiau noras demonstruoti, kad gali savo kieme rengti didžiausius renginius, statyti didžiausias statinius, bažnyčias, sporto arenas ar pan. Nedidukė rusų cerkvė Smiltelės gatvėje žėrė žėri kitoje gatvės pusėje stūksančios neužbaigtos statyti katalikų bažnyčios fone. Seniai įrodyta, kad masiniai renginiai ir dideli statiniai – didmiesčiams, o mažesni miestai patraukia dėmesį išskirtiniais įvykiais, asmenybėmis, vienetiniais unikaliais renginiais.

Kita vertus, kai renginys nemasinis, tai itin sudėtinga paslėpti trūkumus – būtinas aukštas rengėjų ir atlikėjų profesionalumo lygmuo bei atitinkama dalyvių kultūra bei poreikiai.

Briuselio gyventojai didžiudamiesi pasakoja įvairias būtas ir nebūtas istorijas ir vos ne prievarta veda svečius prie nedidukių berniuko ir mergaitės skulptūrėlių, kuriose čiurlenantis fontanelis tuo pačiu vaizduoja ir vaikučių atliekamą „mažą reikaliuką“. Stebime, žavimės ir kikename. Tokiu momentu prisimeni, kad vienas Klaipėdos simbolių taip pat yra žavus mažylis angeliukas, tik gaila, kad lietuviškai santūriai apie jį teuzsimeiname.

Su studentais dalyvaujame jaunimo verslumo konkurse „Profas“. Į konkurso finalą patekome su idėja sukurti (ar atgaivinti) žuvies pardavimo ir valgymo tradicijas. Rengiantis konkursui susitikome su įvairias žmonėmis – mažų laivų savininkais žvejais, visų laikų kapitonu Sigitu Šileriu, žuvies pardavėjais prie „Maksimos“. Sena patarlė sako, kad žuvis ne mėsa, tad pasirodo, nepakanka tik padėti žuvį ant prekystalio – ji ten bebūdama ir suges! Restoranų šefams ir mamoms siūlau gražinti žuvies dieną į namus ir kavinukes. Kol kas apie sveiką mitybą tik kalbama, laikas veikti.

Rūpinuosi močiute, kuri pati nebegali vaikščioti, todėl į polikliniką ją vežu neįgaliojo vežimėlyje. Nors kalbama itin daug apie neįgalųjų problemas, sprendimus, įgyvendinami projektai, tačiau patyriau, kad realybė kitokia. Ar bandėte kada užvažiuoti su neįgaliojo vežimėliu į jūrininkų polikliniką – Everestas pasiduotų įveikiamas lengviau, nes yra reikiama įranga, draugo petys šalia. Taip pat pabandykite įvažiuoti per poliklinikos duris – ypač baisios tos, kurių rankenas reikia nulenkti, norint atidaryti jas. Niekaip neįmanoma vienam stumiančiam vežimėliui to padaryti. Kartais pagalba atskuba iš šalies, tačiau mes su močiute irgi turime patarimą – reikia sėdinčiam į priekį ištiesti lazda ar ramentą, tuomet durys atsitrenkia į ištiestą daiktą ir neužsiveria, stumiantysis gali stipriau stumtelėti ir taip patekti į vidų. Rekomenduoju. Ypač gerai treniruotis, jei dar yra mažas slenkstukas – už jo dažniausiai užkliūnama, ir vėl reikia „įremti lazdas“. Pakeitėme jūrininkų polikliniką į Kuncų ambulatoriją „Vėtrungėje“, kur įvažiavimas nuožulnus, o lifte telpa močiutė, aš ir vežimėlis, ir jokių slenkstelių.

Kiekvienas klaipėdietis žino, kad vasarą, vieną liepos mėnesio savaitgalį jam teks palikti namus, ir aplankyti draugus, gyvenančius kitur. Nes Jūros šventė. Reikia pakeisti „daug“ į „gerai“. Tradicijos, taip pat ir jūrinės, nesukuriamos tik paskelbus renginio programą ir laisvai pradėjus pilstyti (o taip „išpilstyti“) alų gatvėse. Ar makaronams „po flotski“ skanauti reikia kelių treilerių kebabų? Manau, kad Kapitonų klubas organizuotų profesinę šventę savo profesijos broliams ir jų šeimoms. Tai jūrininkų šventė jūrų uoste, jūrininkų mieste. Klaipėdiečiai turi būti svečiai, o ne pabėgėliai šioje šventėje.

Ilgiausios švaraus pajūrio. Pajūris industrinis arba laukinis, geriausiu atveju, puslaukinis. Ir mes tame pajūryje puslaukiniai. Noromis nenoromis sulaukėjame – čia pat šiukšliname, šlapinamės, lenktyniaujame keturačiais, geriamė vestuvių šampaną, lakstome vandens motociklais gąsdindami vaikus... Suprantu tuos, kurie reikalauja elementarių patogumų prie jūros – tiesiog norisi išlikti žmogumi.

Man labai nemalonu kiekvieną kartą įvažiuojant į Klaipėdą sužinoti, kad gyvenu alaus gėrėjų šalyje. Būti tokios šalies piliečiu garbės nesuteikia nei moteriai, nei vyrui. O kaip vaikus nuteikia toks pasveikinimas? Suxsi nesuxsi alus – alkoholis, tai dabar šalies pavadinimą perskaitykime teisingai – „Sveiki atvykę į alkoholio šalį“. Ką ir pasakyti...

Atpratome vertinti mažus džiaugsmus, mažus pasiekimus, išvelgti, o ne tik matyti. Šiuolaikiniam konformistui kur kas lengviau ir patogiau pamatyti iš toli – gal tai gigantomanijos ir nemeilės priežastis?

6. Jei būtum Klaipėdos galva - kokius darbus pirmiausia atliktum.

Visų pirma sutvarkyčiau aplinkos švarinimo reikalus – suprantu, kad tai bendra gyventojų ir miesto valdžios problema, tad ir spręsti ją reikia bendrai. Šiuokšlės namų kiemuose, metalo laužo surinktovo šaukiasi pamesti nebenaudojami automobiliai, neprižiūrėtos vejės, šiukšlių konteinerių teritorijose karaliaujantys benamiai ir ištaršytų daiktų ekspozicijos – šį vaizdelį būtina kuo skubiau sutvarkyti.

Tiesiog švara ir tvarka nuo seno buvo kiekvienam lietuviui svarbi. Nemanau, kad tai didelių finansinių injekcijų reikalaujantis sprendimas. Labiau trūksta nuolatinės namų valdų veiklos rezultatų kontrolės šioje srityje – neabejoju, kad planai yra, o apie vykdymą įprasta pranešti popierinėmis ar elektroninėmis ataskaitomis. Prie jų siūlyčiau pridėti foto nuotrauką – nors tai akimirksniu bus tvarkomasi.

Įprastai nerandant sprendimo skundžiamasi, kad trūksta pinigų – bet kai tų pinigų buvo, ar skundų sumažėdavo?

Tiek daug kalbėta apie Dramos teatro remonto problemą, kad ju jau tapo tūkstantmečio akcentu. Tai ne tik remonto problema. Manau, kad daugelio įstaigų nepatenkinamos veiklos problema yra vadybinio pobūdžio. Pagal senas ir vėl atgaivintas tradicijas, įstaigos vadovu dažniausiai yra skiriamas geriausias tos srities specialistas, kurio profesinė kvalifikacija paskubomis praplečiama vadybinėmis kompetencijomis. Tokios vadovavimo veiklos rezultatas akivaizdus: netekome gero specialisto, įsigijome „žalią“ vadovą, kuris pirmuosius penkerius metus stengsis pakeisti savo nuostatas iš darbuotojo į vadovo. Raciškos tokio vadovo specialisto egzistavime yra, sutinku, neprieštarauju, tačiau ekonomikai ir politikai keičiantis kaip mados vėjams, šis sprendimas netinkamas. Geras chirurgas, aktorius, režisierius ar mokytojas yra naujokas ūkinėje veikloje. Konkurentai ir aferistai nesnaudžia. Nepateisinu ir „grynojo vadybininko“ įmonės ar įstaigos vadovo pozicijoje. Tiesiog nėra žmoniškųjų išteklių formavimo tradicijų – iš komandinio vadovavimo peršokome į liberalųjį.

Būtina miesto valdžiai spręsti ir senamiesčio gyvybės išsaugojimo problemą. Analizuojant miesto Tarybos, LR Seimo narių sąrašus galima rasti nemažai pasiturinčių žmonių, kurie siekia įgyvendinti savo, o tuo pačiu ir atstovaujamos visuomenės dalies, tikslus. Oficialiai reiktų suteikti verslo egoistinei veiklai altruistinio polėkio – filantropiniai veiksmai, tradicijos turi būti viešinami, skatinami, savo turtu pasidalijantys žmonės turi būti oficialiai pagerbiami. Kai įmonės vadovo klausiama apie taikomas darbuotojų motyvavimo priemones, dažniausiai paminimas pagyrimas, rankos paspaudimas, atlikto darbo įvertinimas, bet kai aukojama visuomenės labai kartais apie tai pamirštama. Labdaros akcijų organizatoriai dažniausia lieka nepastebėti, nes akcijų metu surinktos lėšos atitenka kažkam beasmeniui, neapibrėžtam, pvz., visiems sergantiems viena ar kita liga. Mes žinome, visiems – reiškia niekam. Aukojantis žmogus turi jausti malonumą – tokia ano, turtingesnio pasaulio, patirtis.

Malonu Anikės aikštėje pailsėti, atsipalaiduoti tingiame senamiestyje tarsi glostytum ant kelių murkiantį katiną. Pasilepinu kavute, paklausau šansono ar sutartinės... Beje, vaikai iš vaikų muzikos mokyklos už tokius koncertus pinigų neprašo – jie aukoja savo talentą ir muziką senamiesčiui.

7. Kaip manai, kurie klaipėdiečiai geriausiai reprezentuoja mūsų miestą, jį garsina.

Visi klaipėdiečiai vienaip ar kitaip reprezentuoja savo miestą – svarbi reprezentacijos vieta ir lygmuo. Apie pop- ir subkultūrą nekalbant, džiugu, kad yra klaipėdiečių, elitinio meno atstovų, kurie garsesni užsienyje, nei savam mieste. Eiliniam gyventojui žinomiausi tie, kurių veiklos rezultatai apčiuopiami ir praktiškai naudingi, kaip antai R.Cibausko įrengtos krepšinio aikštelės. Asmeniškai man, geriausias miesto atstovas – „Žuvėdra“.